

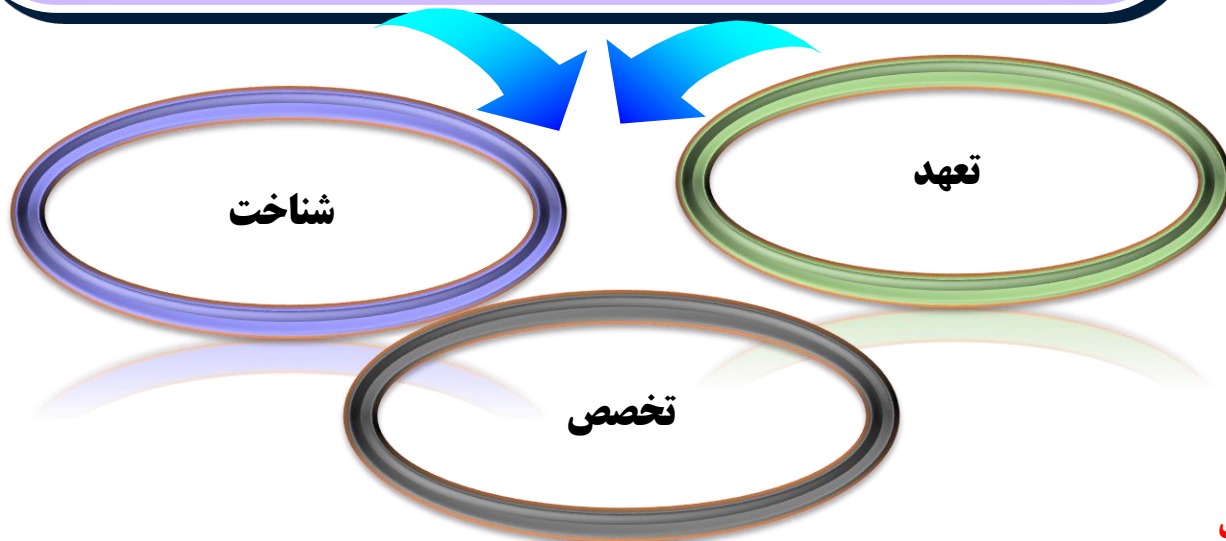
اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

روانشناسی تربیتی

پایه تمام مسائل و روند پیشرفت و یادگیری و اختلالات آموزشی فرزند پروری و تربیت فرزند و دانش آموزش است.

معلم و دبیر موفق در حوزه آموزش کسی است که

آشنایی رویکردهای
مختلف

موانع فرهنگی تاثیر
گذار در پیشرفت
تحصیلی

اختلال یادگیری
ADHD

از این کتاب چه می خواهیم

نیازهای
آموزشی

رفتارهای
مخرب در
مدرسه

نظریه چند مرحله ای پیاژه

مرحله ۱: حسی - حرکتی (از تولد تا ۲ سالگی)

مرحله ۲: پیش عملیاتی (از ۲ تا ۷ سالگی)

مرحله ۳: عملیات عینی (۷ تا ۱۱ سالگی)

مرحله ۴: تفکر انتزاعی (از سن ۱۱ به بعد)

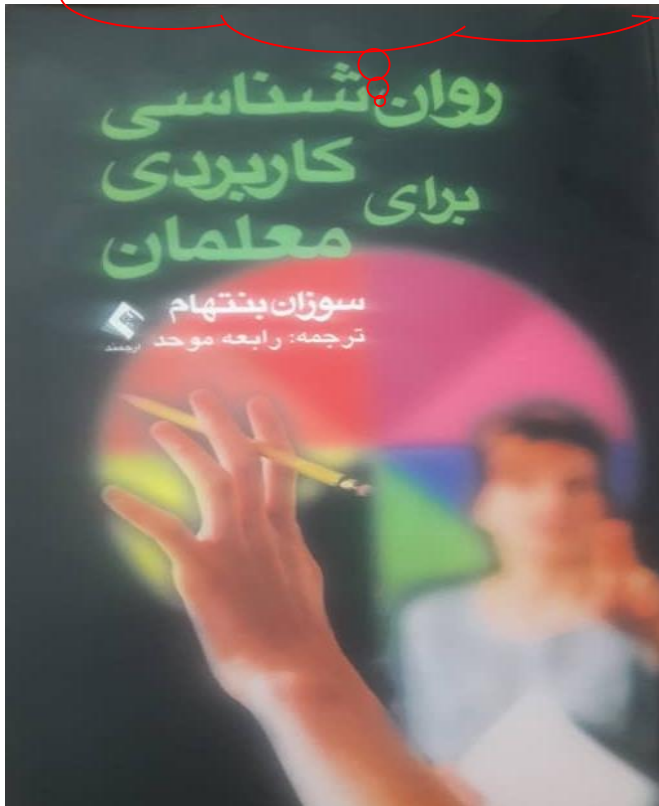

سید علی اکبر مرتضوی
دکتر روانشناسی
گروه زیست شناسی مرکز شهید بهشتی

جدول ۴-۱. مراحل رشد شناختی از نظر پیاژه

مرحله	سن	یادگیری مهم
حسی - حرکتی	از تولد تا ۲ سالگی	پایداری شیء
پیش عملیاتی	از ۲ تا ۶ و ۷ سالگی	عمل سمبلیک
عملیات عینی	از ۷ تا ۱۱ و ۱۲ سالگی	نگهداری
عملیات صوری	از ۱۲ سالگی به بالا	فرضی - قیاسی

کتاب پیشنهادی درس روانشناسی تربیتی

فرایندهای جذب و انطباق از نظر پیاژه. از نظر پیاژه، این کودک ابتدا سعی می‌کند اسباب‌بازی را بر اساس طرحوارهٔ چنگ زدن، که با آن آشنایی دارد، بردارد (فرایند جذب). بعد این طرحواره را در برنو شناخته‌های تازه تغییر شکل می‌دهد (فرایند انطباق) تا اسباب بازی را از لای نرده‌ها به داخل ببرد. به عبارت دیگر، در فرایند جذب، کودک تجربهٔ جدیدی را به طرحواره‌ای که قبلاً در اختیار دارد وارد می‌کند، اما، در فرایند انطباق، طرحواره را طوری تغییر می‌دهد که تجربه‌های تازه در آن جا بگیرد. در شکل بالا، وقتی از راست به چپ و از بالا به پایین پیش می‌رویم، می‌بینیم که کودک ابتدا شیء موجود در بیرون نرده را چنگ می‌زند (چون طرحوارهٔ چنگ زدن از قبل وجود دارد، این عمل را جذب می‌نامیم). کودک متوجه می‌شود که شیء موجود به همان صورتی که او عمل می‌کند به داخل نرده نمی‌آید، در نتیجه مجبور می‌شود در حرکات دست و پاوری خود طوری تغییر بدهد که شیء به داخل نرده بیاید. این عمل را انطباق می‌نامیم.

جدول ۳-۱. تعدادی از بازتابهای کودک

نام بازتاب	چگونگی راهاندازی بازتاب	واکنش نوزاد	از بین رفتن بازتاب
بازتاب مکیدن	لمس کردن کام با انگشت	مکیدن انگشت	
بازتاب سرودن	گرفتن کودک به حالت یک دست در زیر سر و یک دست در زیر باسی او و پایین آوردن دست زیر سر، به اندازه دو سانتی متر.	ابتدا باز کردن دستها و پاها و بعد جمع کردن آنها	از ۶ تا ۷ ماهگی
بازتاب گریه	به آرامی گوشه دهان بچه را لمس کردن.	چرخش سر به طرف تحریک، باز کردن دهان و تلاش برای مکیدن.	از ۳ تا ۴ ماهگی
بازتاب پایشکی	قلقلک دادن کف پا یا پاشنه پا به طرف انگشتها	باز کردن انگشت بزرگ و جدا کردن بقیه انگشتها در جهت بیرون.	حدود ۱۲ ماهگی
بازتاب چنگ زدن با کف دست	با انگشت، کف دست را لمس کردن.	گرفتن انگشت	حدود ۴ ماهگی
بازتاب چنگ زدن با کف پا	با انگشت پا مداد روی ساق پا فشار آوردن.	جمع کردن انگشتهای پا به حالت چنگ زدن.	حدود ۱۲ ماهگی
بازتاب راه رفتن	روی یک سطح صاف، سرها و کمری متعادل به یک جهت نگهداشتن.	زانوها را یک در میان باز و بسته کردن.	حدود ۳ تا ۴ ماهگی

جدول ۲-۲. شش مرحله فرعی مرحله حسی - حرکتی

مرحله فرعی	سن	یادگیریها	پایداری شیء
تمرین بازیها	از تولد تا ۱ ماهگی	تکمیل بازیها براساس تعامل با محیط، تحکیم بازیها براساس تمرین دادن آنها.	
واکنشهای چرخشی اول	از ۱ تا ۳ ماهگی <i>استفاده تصادفی</i>	ظهور اولین عادات تکرار رفتاری که معمولاً به صورت تصادفی به وجود می آید و واکنش متمرکز بر بدن کودک.	
واکنشهای چرخشی دوم	از ۳ تا ۸ ماهگی <i>رفتار گمنام</i>	اولین رفتارهای عمدی، واکنش متمرکز بر محیط بیرونی. ظهور توانایی تقلید.	<u>شروع پایداری شیء</u> ، جستجوی شیء در پشت پرده، در صورتی که قسمتی از آن دیده شود.
ساختگی طرحواره‌های سوم	از ۸ تا ۱۲ ماهگی <i>سرنوشت محور</i>	شروع ادراک اثر رفتارهای خود. پیش‌بینی عمل خود و عمل دیگران. استفاده از راهبردهای شناخته شده در موقعیتهای تازه.	جستجوی چیزی که به طور کامل در پشت پرده پنهان شده است. ناتوانی درک یک جایه جایی قابل رؤیت.
واکنشهای چرخشی سوم	از ۱۲ تا ۱۸ ماهگی <i>سرنوشت محور</i>	آزمایش فعال و جستجوی تازگی. تجربه مثبت پرکوشش و <u>خطا</u> ، تغییر در تکرار اعمال خود (توالی رفتاری).	توانایی درک یک جایه جایی قابل رؤیت. ناتوانی درک یک جایه جایی غیرقابل رؤیت.
کلیه‌های ذهنی <i>مشکل واضح</i>	از ۱۸ تا ۲۴ ماهگی	دور شدن از عمل ورود تدریجی به <u>تجسم ذهنی</u> ، ترکیب مهارت‌های مختلف برای خلق راهبردهای جدید.	توانایی درک یک جایه جایی غیرقابل رؤیت. <u>کسب کامل پایداری شیء</u> .

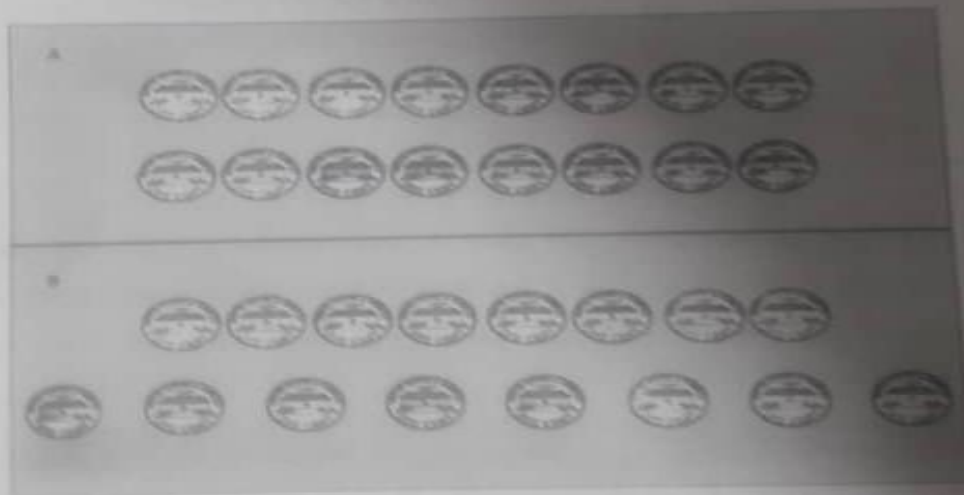
شود. دیت‌های تفکر پیش‌عملیاتی، به‌رغم ظهور عمل نمادین، تفکر پیش‌عملیاتی محده دیت‌هایی دارد.

جدول ۲-۳. محدودیتهای مرحله پیش عملیاتی

ویژگی	توصیف
تک جنبه‌نگری	ناتوانی در توجه به جنبه‌های مختلف یک موقعیت.
خودمندی	ناتوانی در توجه به نظر دیگران.
فقدان نگهداری	ناتوانی در استخراج جنبه‌های تغییرناپذیر یک شیء از لابه‌لای تغییر شکل‌های آن.
فقدان بازگشت پذیری	ناتوانی در انجام دادن یک عمل در جهت معکوس.

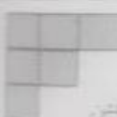

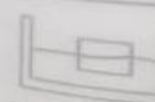
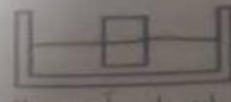
شکل ۲-۱. آزمایش نگهداری

ابتدا دو ردیف دکمه‌ها را، که مثل حالت A قرار گرفته‌اند، به کودک نشان می‌دهند. آزمایشگر از کودک می‌پرسد که آیا تعداد دکمه‌های این دو ردیف برابر است؟ بعد از آزمایشگر، در مقابل چشمهای کودک، فواصل دکمه‌های ردیف پایین را بیشتر می‌کند. مثل حالت B. آنگاه دوباره از کودک می‌پرسد که آیا تعداد دکمه‌های این دو ردیف برابر است؟ کودکی که در مرحله پیش عملیاتی است، می‌گوید خیر.

شکل ۳-۲. ترتیب کسب مهارت‌های مربوط به ادوات نگهداری

به عقیدهٔ بیاز، در طول مرحلهٔ پیش‌عملیاتی عیبی، کودک مهارت‌های نگهداری را طبق یک نظم معین کسب می‌کند. بنابراین ابتدا اصل نگهداری تعداد را می‌فهمد بعد اصل نگهداری ماده را و در همین‌طور موارد دیگر.

آزمون مربوط به مهارت‌های نگهداری		اصل بنیادی	مهارت نگهداری
مرحلهٔ دوم	مرحلهٔ اول		
 <p>طول یکی از دسته‌ها یا بلندتر یا کوتاه‌تر می‌کند.</p>	 <p>دو ردیف دگمهٔ یکسان، که دو به دو روبروی یکدیگر قرار می‌گیرد.</p>	تعداد واحدهای یک مجموعه تغییر نمی‌کند، حتی اگر طول قرار گرفتن آنها تغییر کند.	تعداد (از ۵ تا ۷ سالگی)
 <p>یکی از گلوله‌ها را به صورتی استوانهٔ باریک درمی‌آورند.</p>	 <p>دو گلوله خمیر بازی یک اندازه.</p>	مقدار ماده‌ای که یک شیء چکش‌خور را تشکیل می‌دهد، صرف‌نظر از اینکه به آن شیء چه شکلی بدهند، تغییر نمی‌کند.	ماده (از ۷ تا ۸ سالگی)
 <p>شکل نوارهای پارچه‌ای عوض می‌کند.</p>	 <p>نوارهای پارچه‌ای که به صورت خطوط راست قرار گرفته است.</p>	طول یک خط با یک شیء (از یک نوک به نوک دیگر)، صرف‌نظر از اینکه آن را چگونه قرار دهند و به چه شکلی درآورند تغییر نمی‌کند.	طول (از ۷ تا ۸ سالگی)
 <p>طول قرار گرفتن مربعها را تغییر می‌دهند.</p>	 <p>مربعهایی که به شکل مستطیل در کنار هم قرار گرفته‌اند.</p>	سطح کل مجموعهٔ تصاویر سطح، به هر شکلی که قرار گیرند، تغییر نمی‌کند.	سطح (از ۸ تا ۹ سالگی)
 <p>واحدها در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند.</p>	 <p>واحدهایی که روی یکدیگر قرار می‌گیرند.</p>	وزن یک شیء، به هر شکلی که آن را درآورند، تغییر نمی‌کند.	وزن (از ۹ تا ۱۰ سالگی)
 <p>جابه‌جایی آب برائز افقی قرار گرفتن یک شیء در آن.</p>	 <p>جابه‌جایی آب برائز عمودی قرار گرفتن یک شیء در آن.</p>	فضای اشغالی یک شیء، صرف‌نظر از اینکه چه شکلی داشته باشد، تغییر نمی‌کند.	حجم (از ۱۲ تا ۱۴ سالگی)

۵ مورد یا بیشتر از علائم زیر در یک دوره دو هفته همزمان وجود داشته و نشان دهنده به هم خوردن کارکرد قبلی فرد باشد حداقل یکی از علائم باید یک خلق افسرده یا دو از دست رفتن علائم یا ذات باشد.

علائم فوق ناشی از اثرات فیزیولوژیک یک ماده را یک بیماری طبی دیگر نباشد .

افسردگی اساسی

Animation Factory
MEMBERS ONLY

Major Depressive Disorder

ویژگی‌ها

خلق افسرده در اکثر ساعات روز و تقریباً تمام روزها وجود دارد یا خود فرد به آن اذعان دارد.

کاهش مشخصات علایق یا لذا در تمام یا تقریباً تمام فعالیت‌های شبانه روز و تقریباً تمام روزها.

کاهش وزن چشمگیر بدون گرفتن رژیم غذایی و افزایش وزن تغییر بیش از نیم کیلو وزن بدن طی یک ماه یا کاهش و یا افزایش اشتها در تقریباً همه روزها.

بی‌خوابی یا پرخوری در تقریباً همه روزها. خستگی و فقدان انرژی در تقریباً همه روزها.

سراسیمگی یا کندی روانی حرکتی در تقریباً تمام روزها باید توسط دیگران تایید شود و تنها احساس ذهنی بیقراری یا کند شدن خود فرد کافی نیست.

احساس بی‌ارزشی یا احساس گناه مفرط یا نامتناسب که می‌تواند هذیانی باشد در تقریباً تمام روزها نفقه احساس گناه خود به خاطر بیمار بودن.

کاهش توانایی تفکر و تمرکز در تقریباً تمام روزها یا احساس ذهنی خود فرد یا مشاهده توسط دیگران.

افکار مقرر مربوط به مرگ نفقه ترس از مرگ افکار راجع به خودکشی بودن هیچ نقش خاص یا داشتن یک نسخه ویژه برای اقدام به خودکشی یا یک بار اقدام به خودکشی.

سید علی اکبر مرتضوی
دکتر روانشناسی
گروه زیست‌شناسی مرکز شهید بهشتی